Jaargang 112. Dingsdag, 31 Mei 1853. No.

GRONINGER COURANT

ALGEMEEN DAGBLAD
voor de Stad en Provincie Groningen.

Bij deze Courant behoort een Bijvoegsel.

SCHUTTERIJ.
KENNISGEVING.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* — gelet hebbende op het bepaalde bij art. 18 en 22 van Zijner Majesteits besluit van den 28sten Junij 1828 (*Staatsblad* no. 42), waarbij de werkzaamheden worden geregeld van de COMMISSIE van ONDERZOEK, bedoeld bij art. 15 der wet op de Schutterijen van den 11den April 1827 (*Staatsblad* no. 17), — brengen bij dezer ter kennis van de navolgende personen, te weten:

a. Degenen, welke in het vorige jaar om **LIGCHAAMSGEBREKEN, BROEDERDIENST** of **ANDERE REDENEN** voorwaardelijk van de schutterlijke dienst zijn vrijgesteld;

b. Degenen, welke uit **andere plaatsen** zich hier ter **WOON** hebben nedergezet, waaronder ook zijn begrepen **MILITAIREN**, die hunne **paspoorten** bekomen en zich alhier gevestigd hebben, en zulks voor zoo verre zij zich in dit jaar ter inschrijving voor de Schutterij hebben aangegeven, en vermeenen mogten redenen tot vrijstelling of uitsluiting te hebben;

c. De zich in deze Stad gevestigd hebbende **VREEMDELINGEN**, mede voor zoo verre zij zich in dit jaar ter inschrijving hebben aangegeven, en vermeenen mogten redenen tot vrijstelling of uitsluiting te hebben:

Dat gemelde Commissie, tot het **onderzoek** van — en de **beslissing** omtrent de **redenen van vrijstelling** of **uitsluiting van de Schutterlijke Dienst**, voor bovengemelde personen, zitting zal houden in de ZAAL van den MILITIERAAD, in het Raadhuis, op WOENSDAG den 8sten Junij aanstaande, dès voormiddags van half tien tot twaalf uren.

De bovengemelde personen, die vermeenen mogten redenen tot vrijstelling te hebben, worden ten ernstigste aangemaand, om, op tijd en plaats voornoemd, voor gemelde Commissie te verschijnen; terwijl zij, welke niet voor de Commissie verschijnen, gehouden worden géene redenen tot vrijstelling te hebben, en bij de Schutterij moeten worden ingelijfd.

En opdat deze kome ter kennis van de belanghebbenden, zal dezelve in de *Groninger Courant* worden geplaatst.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen* den 30sten Mei 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

NOTIFICATIE.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen* herinneren de Ingezetenen, dat bij de Wet van den 28sten Maart 1828 (*Staatsblad* no. 8) TIJDELIJKE VRIJSTELLING van GRONDBELASTING of van VERHOOGING van GRONDBELASTING verleend wordt voor nieuw gestichte, gedeeltelijk vernieuwde en vergroote of uitgebreide GEBOUWEN; dat, ingevolge de Wet van den 24sten April 1843, de belanghebbenden, die op het genot van deze vrijstelling aanspraak maken, verpligt zijn, van de Stichtingen, Vernieuwingen, Aan- of Bijbouwingen, in de termen van de Wet vallende, aangifte te doen *binnen zes maanden* nadat de perceelen in gebruik gesteld of voor het eerst geheel of ten deele worden betrokken, *bij gebreke waarvan de aanspraak op vrijstelling te vervallen*; eindelijk, dat die aangifte moet geschieden aan het BUREAU der ZETTERS van deze Gemeente, waar de MODELLEN tot het doen van die AANGIFTE verkrijgbaar zijn.

Gedaan in het Raadhuis te *Groningen* den 12den Mei 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS der Gemeente *Groningen*, gezien art. 228 der Gemeentewet, brengen bij deze openbare kennisgeving in herinnering aan allen, wie zulks mogt aangaan, dat bij het eerste lid van het gemeld Wetsartikel is bepaald, dat de **TERMIJNEN** van **VERJARING** voor de **VORDERINGEN** ten laste van het Rijk, bij de Wet bepaald of te bepalen, op de Vorderingen ten laste der Gemeente van toepassing zijn; — en dat, volgens art. 2 en 3 der Wet van den 8sten November 1815 (*Staatsblad* no. 51), alle PRETENSIËN ten laste van het Rijk verjaard zijn, wanneer dezelve niet zijn ingediend vóór of op den laatsten Junij van het jaar, volgende op dat, waarover zij loopen; weshalve een ieder, die **vorderingen** heeft ten laste van de Gemeente ***Groningen*** over het jaar **1852**, wordt aangemaand, dezelve **voor of uiterlijk op den laatsten Junij aanstaande** bij Burgemeester en Wethouders in te dienen.

GRONINGEN, 28 April 1853.

Burgemeester en Wethouders: J. SLOT.
De Secretaris: HORA SICCAMA.

INGEZONDEN STUKKEN.

Nog een paar woorden over de Longziekte onder het Rundvee.

Een bedroevend verschijnsel is het voorwaar, dat de longziekte onder het rundvee nog bij voortduring belangrijke verwoestingen onder den rijken veestapel, waarop Nederland bogen mag, blijft aanrigten. Hoogst wenschelijk is het, dat er velerzijds pogingen worden in het werk gesteld, om *een zeker werkend voorbehoedmiddel*, of eene *doeltreffende geneeswijze* voor deze ziekte uit te vinden. De aanmerkelijke voordeelen, die daardoor het algemeen zouden toevloeijen, zijn te groot en te zeer in het oog springend, dan dat het noodig zijn zoude, ze hier aan te toonen.

Men heeft daarom ook in elken staat, waar de onderwerpelijke ziekte heerschende is, of geheerscht heeft, even als ook in dit rijk, van wege de regering, wettelijke bepalingen en voorschriften, die zooveel doenlijk de uitbreiding dier ziekte beperken moeten. Die wetten zijn echter in onderscheidene staten geheel verschillend, volgens de uiteenloopende inzigten der deskundigen, welke in zoodanige staten daarover geraadpleegd zijn geworden.

In dit rijk wordt, wanneer de longziekte zich in een' stal vertoont, het zieke met het gezonde vee, al de runderen die op den stal staan, dadelijk afgemaakt en in den grond gestopt. Men beoogt door dezen maatregel, benevens de bepalingen tot reiniging der stallen en die betreffende het aanduiden van besmette plaatsen, deze gevreesde ziekte binnen de perken van haar ontstaan te bepalen en hoopt zelfs ze daardoor uit te roeijen. — In spijt echter dezer radicale handelwijze, blijft de longziekte nog steeds voortwoeden en zijn er reeds ettelijke duizenden in Friesland gedood; deze ziekte is verre van uitgeroeid en in deze provincie is zij sedert kort, op verschillende punten uitgebroken.

Schoon nu ook al de verspreiding der longziekte, door deze wet tegengewerkt wordt, zoo kan men haar toch niet binnen bepaalde grenzen terughouden, alhoewel ik gaarne geloof, dat men dikwijls een stuk vee beschouwt, als door besmetting aangestoken, maar daarbij de menigerlei oorzaken van het *zelf ontstaan* der longziekte voorbijziet.

Het is voorzeker bezwaarlijk een stuk vee van de longziekte te herstellen, doch is hare genezing echter volstrekt geene onmogelijkheid; *tijdige* en *doelmatige geneeskundige hulp*, een *wel voorgeschreven diëet* en *belangstellende verpleging*, zonder iets uit het oog te verliezen wat de herstelling kan bevorderen, met verwijdering van alle oorzaken, die haar zouden kunnen tegenwerken, of vertragen, heeft menig rund van de anders wis doodende longziekte genezen.

Vele veeartsen hebben dat voldoende bewezen; onder anderen gaf een vriend van mij, de heer CH. MERK, 1ste Beijersche regements-verterinairarts, 1ste klasse, daarvan in 't jaar 1830 een schitterend bewijs. Hij werd geroepen bij den landheer VAN DALLARMI, te *Bernried*, en vond op diens stal 120 stuks vee, zeer erge aanvange, in al de drie graden door de longziekte aangetast. — Met onvermoeiden ijver en diep doordringende kennis van de geaardheid en symptomen der verschillende ziektegraden, benevens een gestreng toezigt van den heer VON DALLARMI op zijne domestieken, welke met de uitvoering der voorschriften, de verpleging en verzorging der dieren belast waren, gelukte het hem, van de 120 patiënten, 118 geheel te herstellen. Dit wordt bevestigd door een werk van den heer BACHMAIR, *königliche Landgerichts Thierartz* in *Beijeren*, alsmede vindt men daarvan kortelijk eene opgave in een werk van genoemden heer MERK zelf, t.w. *Volständigers Handbuch der praktischen Hausthier-Heilkunde* u. s. w., te München in 1851 in het licht verschenen. (Zie de noot op bl. 230.)

De door den heer MERK opgegevene geneeswijze, die mogelijk bij eene volgende gelegenheid door mij in dit blad zal worden medegedeeld, heb ik in onderscheidene streken met den gunstigsten afloop nagevolgd. Zulke onbedriegelijke resultaten moedigen den ijverigen en belangstellenden veearts aan, om proefnemingen te doen, die zouden mogen leiden tot eene gelukkige geneesmethode der longziekte. Ware die uitgevonden, dan immers zoude men de onderwerpelijke ziekte niet meer voor zulk eene ramp beschouwen. Om echter zoodanige proefnemingen te doen, alsmede de gunstige werking van voorbehoedmiddelen in besmette streken en stallen te beproeven, ontbreekt hier den veearts de gelegenheid, dewijl de dieren aanstonds worden afgemaakt. Ik wil dien maatregel geenszins laken, maar geloof gaarne, dat daardoor de uitbreiding der ziekte wordt tegengewerkt; ik beklaag het slechts, dat daar er geene geneeswijze voldoende beproefd kan worden, die ook wel niet spoedig ontdekt wordt en er dus nog wel menig duizend stuks runderen afgemaakt en in den grond gestopt worden zal, dat voorzeker een pijnlijk gezigt is voor den weetgierigen veearts, zoowel als in een ander opzigt ook voor den werkman, welke bij den tegenwoordigen hoogen prijsstand der vleeschspijzen, die nagenoeg geheel ontberen moet, ofschoon die eigenlijk volstrekt tot zijne voeding behooren.

Wanneer de Regering, die getoond heeft zulk eene loffelijke belangstelling te gevoelen in het bestrijden der longziekte, besluiten kon, om in die gemeenten, waar de bedoelde ziekte heerscht, of uitbreekt, op eene *verwijderde* en *eerst aan eenzaam gelegene plaats*, behoorlijk gesloten en afgeperkt, een' *ziekestal* te doen vervaardigen, ingerigt naar de voorschriften van *beproefd deskundige mannen*, dan zoude de genezing gelijktijdig op onderscheidene punten, door verschillende veeartsen, beproefd kunnen worden. — Zoodra b.v. op den stal eens veehouders een rund wordt aangetast, dan worde het oogenblikkelijk naar den *ziekestal* gebragt; de geheele stal, waar het stond, worde onmiddellijk, zonder een enkel rund te vergeten — zoo dat niet reeds vroeger geschiedde — voorbehoedend behandeld en vervolgens naauwlettend gadegeslagen. De ziekestal worde geheel aan eenen veearts overgegeven en ijverige knechts aangesteld, die de voorschriften van den veearts uitvoeren. Sterft een dier, de veearts ziet toe dat het naar zijn bevel in den grond kome; bij genezing geeft hij eene verklaring van zijne volledige herstelling, enz.

Mij dunkt, dat daardoor aan eene wetenschappelijke begeerte, die tot bevordering van een algemeen belang kan leiden, voldaan zoude worden.

In die streken, waar de longziekte zoo lang geheerscht heeft, lette men vooral op de verwijdering, voor zoo veel zulks doenlijk is, der verschillende oorzaken van het *zelfontstaan* dier ziekte.

Veel is er ook gesproken over het schadelijke of niet schadelijke voor de gezondheid, wanneer men het vleesch der, wegens longziekte afgemaakte dieren nuttigt. Ik ben van meening, dat het vleesch van runderen der in den *eersten graad* der longziekte geslagte dieren, in geenen deele schadelijk voor de gezondheid is; in den *tweeden graad*, is het eten van zulk vleesch *geenszins raadzaam* en in den *derden graad*, *bepaald zeker*, *zeer nadeelig*.

Met nog een enkel woord over de inënting, waarvan men dezer dagen als *iets nieuws* zoo veel gewag maakt, wil ik thans vooreerst weder de pen over dit ontwerp nederleggen. Vroeger (zie Gron. Courant d.d. 8den Aug. 1849) gaf ik al de in- en uitwendige kenteekenen der longziekte in hare verschillende graden op en zal *misschien* later nog eens spreken over de *voorbehoeding*, *geneeswijze*, *verpleging* en *behandeling* der longzieke runders.

De heer EDUARD HERING, professor aan de koninklijke Wurtemburgsche veeartsenijschool te *Stüttgart*, beweert, dat de inënting der longziekte geen gewenscht gevolg oplevert maar alleen boosaardige zweren verwekt. Zie 's mans werk, getiteld: *Specielle Pathologie und Therapie für Thierärzte*, *Stüttgart*, Verlag von EBNER & SEUBERT 1842, S. 397.

Daar dit werk des beroemden hoogleeraars bereids voor elf jaren in het licht verscheen en hij toen reeds van de inënting der longziekte, als van eene bekende, lang beproefde zaak sprak, zoo kan men nu de eer der uitvinding, of toepassing, bezwaarlijk aan dr. WILMSEN in België toekennen. Het idee en de aanwending der inënting van de longziekte zijn oud.

Of dit middel bevonden zal worden een afdoend voorbehoedmiddel te zijn en men het in Duitschland dus te voorbarig verwierp, hoop ik veel meer, dan ik het geloof.

GRONINGEN. H. W. HENTZE,
Veearts.

Een woord over Concurrentie in het Onderwijs.

Dat de meer en meer algemeen wordende belangstelling in al wat betrekking heeft op de materiële, intellectuële en morele behoeften der maatschappij, voor den waren menschenvriend een verblijdend bewijs van *wezenlijken* vooruitgang in deze eeuw oplevert, zal naauwelijks behoeven gezegd te worden! — dat de middelen ter vervulling dier behoeften aangewezen, aller aandacht verdienen, gevoelt ieder, die eenigermate deelt in dien vooruitgang.

Met belangstelling hoort hij dan ook die middelen, welke het *volksonderwijs* in zich bevat, ter bevordering van stoffelijke en zedelijke welvaart.

Het onderwijs op de *lagere scholen* is hem geene onverschillige zaak, wijl hij inzict, dat van dat onderwijs zooveel afhangt voor de vorming van den toekomstigen wereldburger.

Het is daarom misschien niet ongepast, allen, wien volksbeschaving en alzoo volksgeluk ter harte gaat, opmerkzaam te maken op een enkel punt, dat gewis een belangrijk punt mag genoemd worden, op de vermeerdering van concurrentie, welke misschien sommigen in het belang onzer volksopvoeding wenschelijk achten, en die zij willen bevorderd zien door het daarstellen van bijzondere scholen der tweede klasse ook ten platten lande; zich voorstellende, dat hierbij het onderwijs noodzakelijk moet winnen.

Zonder hier te spreken over het voor- of nadeelige van de concurrentiën in het algemeen; zonder ook te willen oordeelen over de meerdere vrijheid, welke de aanstaande verordeningen op het onderwijs, in gevolge de grondwet, zullen moeten veroorloven; zonder hier te wijzen op de regten en belangen der eens aangestelde openbare onderwijzers, willen we slechts onder de aandacht van het beschaafde publiek brengen, de meening van *bevoegde beoordeelaars* over het al of niet wenschelijke van bijzondere scholen der tweede klasse, in de hoop, dat daardoor eenigzins bijgedragen worde tot de beschouwing van concurrentie in zake van volksonderwijs *uit het regte oogpunt.*

De commissie van onderwijs in de provincie Groningen, namelijk, zegt o. a. in haar voorstel, gevoegd bij het algemeen overzigt over 1844, en in welk voorstel zij op de opheffing der bijzondere en op de verandering van deze in openbare scholen aandringt, het volgende:

„De bijzondere scholen van de tweede klasse zijn hoogst schadelijke inrigtingen voor de opvoeding, voor het onderwijs en vooral voor de tucht der Nederlandsche jeugd en lijnregt strijdig werkend tegen art. 30 van het reglement A, behoorende bij de wet van den 3den April 1806 (*).

„De onderwijzers in deze scholen hebben meestal een zeer karig inkomen en worden daardoor verhinderd met die opgeruimdheid school te houden, welke voor eene goede opvoeding der schoolkinderen van zoo veel belang is; zij moeten daardoor dikwijls tot nevenwerkzaamheden hunne toevlugt nemen, om voor zich en de hunnen den kost te verdienen en worden daardoor belet den noodigen tijd te geven aan eigene volvorming; zij moeten zich daardoor dikwijls behelpen met een bekrompen, duister en ongezond schoolvertrek, en die hulpmiddelen voor het onderwijs, en vooral de noodige hulponderwijzers missen, welke hetzelve in de openbare scholen zoo veel gemakkelijker en zoo veel beter maken; en het meest van allen lijdt in die scholen de tucht, daar de onderwijzers den kinderen de school in geen een opzigt, slechts voor een oogenblik onaangenaam durven maken, uit vrees van dezelve dan geheel te verliezen en daarmede hun bestaan."

Mogten allen, die tot dusver voordeel in het oprigten van bijzondere scholen der tweede klasse meenden te zien, met ernst en onpartijdigheid nadenken over de verklaring van eene zoo zeer bevoegde autoriteit.

Een vriend van grondig *en* doelmatig *onderwijs.*

(*) Zoo als bekend is, de nog vigerende wet op het onderwijs in ons Vaderland.

NIEUWSTIJDINGEN.

CHINA.

Over Triëst zijn tijdingen uit China aangekomen tot den 11den April. De bevelhebbers der Engelsche, Fransche en Amerikaansche schepen, in station op de kusten van China, hebben, op sterken aandrang van de Chinesche overheden, toegestemd om Nankin, Shanghai en het groote kanaal tegen de aanvallen der opstandelingen te bewaken.

Het berigt van deze Europesche tusschenkomst in den Chineschen burgerkrijg, is in Engeland met verwondering vernomen, na de verklaring der regering dat zij aan de Britsche gezagvoerders aldaar last gezonden had om zich van alle tusschenkomst te onthouden en tot de bescherming der Britsche onderdanen te bepalen. De *Times* zegt dat Engeland geen de minste reden heeft om een zwak en slecht bewind te schragen, en dat de Europesche tusschenkomst de opstandelingen niet kan beletten het geheele land met uitzondering van de zeehavens en eenige groote steden te vermeesteren; dat waarschijnlijk de Fransche, Engelsche en Amerikaansche gezagvoerders zich ook zullen bepalen tot gezamenlijke verdediging van eenige punten, en geen aanvallende houding zullen aannemen. De *Times* vermoedt dat zij het aanzoek om tusschenkomst niet hebben willen afwijzen omdat elk hunner vreesde de mogelijke voordeelen eener tusschenkomst aan eene andere natie over te laten; het blad geeft te kennen dat dan ook de schijnbaar naar Japan bestemde Noord-Amerikaansche expeditie welligt mede of hoofdzakelijk ondernomen is met het oog op den staat van China, waarvan het gouvernement der Unie door zijne bekwame agenten misschien beter en eerder dan andere regeringen den ernstigen aard heeft begrepen.

Op grond van proclamatiën, die door de leiders der opstandelingen uitgevaardigd en thans in Europa bekend geworden zijn, oordeelt de *Times* dat zij, die thans aan het hoofd der Chinesche revolutie staan, niet alleen politieke en maatschappelijke verbeteringen, maar ook godsdienstige hervormingen beoogen en meer zuivere godsdienstbegrippen belijden, die de Christelijke eenigermate naderen.

Voorts is te Londen het berigt ontvangen, dat dr. *Neumann* en mevr. *Julia Poser*, uit Breslau, die zich toegewijd hebben aan het verspreiden van het Christendom in China, te Hongkong zijn aangekomen, en terstond naar Fou-Kiang, eene stad met omstreeks 600,000 inwoners, vertrokken zijn, alwaar reeds elf Protestantsche kerken en verscheidene kapellen bestaan, in welke Engelsche, Amerikaansche of Duitsche geestelijken prediken. In de genoemde stad hielden ook drie vrouwelijke zendelingen uit Noord-Amerika zich met het werk der bekeering bezig; eene dezer hield eene school, waarin 42 kinderen kosteloos onderwezen werden.

NEDERLANDSCH OOST-INDIE.

BATAVIA, 13 April.

Door den gouverneur-generaal van Nederl. Indië is o.a. benoemd tot gouvernements-commissaris bij de Javasche bank jhr. *J. F. Hora Siccama*, directeur-generaal van financien, tot havenmeester te Riouw *J G Duijkers* en is belast met de tijdelijke waarneming der betrekking van gouverneur van Celebes en onderhoorigheden en tevens van die van milit. kommandant aldaar *A. van der Hart.*

— Van Padang wordt het volgende gemeld: de bewoners van het kleine gehucht Batong Poetie (Soepaljang), werden in den nacht van den 8sten Febr. j l., door een onderaardsch gedreun, gelijk aan zwaren donder, uit hunnen slaap gewekt en bespeurden met schrik, dat de grond, waarop hunne woningen stonden, begon te zakken, ter gelijker tijd dat met donderend geweld, eene uitstorting van het hooge koraalgebergte, aan den voet waarvan genoemd gehucht gelegen was,

plaats had. De huizen, ten getale van zeven, zijn onder deze ingestorte massa bedolven. Slechts aan 15 van de 44 inwoners mogt het gelukken, zich door eene spoedige vlugt te redden, terwijl de overige 29 (waarvan 13 mannen en 16 vrouwen) hun graf onder de neêrgestorte massa vonden. De van alle zijden aangebragte hulp, om zoo mogelijk nog menschenlevens te redden, was vruchteloos; 23 lijken werden opgegraven en 5 zijn nog vermist.

— Men meldt van Banda, den 21sten Jan., dat sedert de vorige berigten betrekkelijk tot de in die residentie plaats gehad hebbende aard- en zeebeving, de aarde nog geenszins in rust is en door het ondervinden van nu en dan ligte of hardere schokken, de vrees nog immer weder bij de ingezetenen verlevendigd wordt. Berigten van den 24sten waren meer geruststellend.

— Te Amboina was den 27sten Dec. aangekomen, de bekende en onverschrokken reizigster mw. *Ida Pfeiffer*.

TURKIJE.

Tijdingen uit Konstantinopel van den 19den Mei behelzen, dat vorst *Menzikoff* dien dag nog niet was vertrokken, niettegenstaande zijn *ultimatum* verworpen werd. Er bestond mogelijkheid tot het aanknoopen van nieuwe onderhandelingen.

Latere berigten bevestigen dat de Russische gezant, na op zijn *ultimatum* een afwijzend antwoord van de Porte ontvangen te hebben, niet aanstonds de onderhandelingen afgebroken, maar met den Sultan, en naar het schijnt, ook met den nieuwen Turkschen minister van buitenlandsche zaken een nader onderhoud gehad heeft. Eerst na dit onderhoud met den Sultan heeft de vorst *Menzikoff* de terugreis naar Rusland aangenomen, of althans zich weder aan boord van de Russische stoomboot begeven, die nabij Konstantinopel gereed lag om hem terug te voeren.

Volgens het *Journal des Débats* is het volgende de inhoud van het antwoord der Porte op het Russische ultimatum:

„Het is steeds de vurige wensch der Porte, de banden van innige vriendschap en naauw bondgenootschap, welke tusschen de beide gouvernementen bestaan, naauwer toe te halen. De Sultan zelf is altijd van harte gezind de betrekking van goede nabuurschap en innige verstandhouding, die gelukkiglijk sedert zoo langen tijd tusschen hem en den Keizer van Rusland bestaat, aan te houden en te versterken. De Porte zal alzoo gehoor geven aan die aanzoeken van den vorst *Menzikoff*, die hare eer of hare onafhankelijkheid niet aantasten. Zij vergunt de oprigting te Jeruzalem van de kerk, het klooster en het hospitaal, welke Keizer *Nikolaas* aldaar wil stichten, onder voorwaarde altijd, dat zij plaats hebben zonder eenige verkorting van haar regt van binnenlandsch bestuur mede te brengen, en na rijpe onderhandeling tusschen de beide regeringen. Aangaande de godsdienstige voorregten, door des Sultans voorgangers aan al de Christen-onderdanen der Porte en inzonderheid aan de Grieken verleend, waarvan Rusland de handhaving niet zeker schijnt te achten, is het niet alleen den Sultan *Abdul Medschid* nooit in de gedachte gekomen ze in te trekken of te beperken, maar de instandhouding, handhaving en ontwikkeling derzelve, thans en in het vervolg van tijd, zijn en blijven steeds een voorwerp zijner aanhoudende zorg. Doch hij kan niet met eene vreemde mogendheid een verdrag aangaan over eene aangelegenheid, die uitsluitend het binnenlandsch bestuur des rijks betreft; daarmede zou hij afstand doen van zijn regt van oppergezag en onafhankelijkheid, en hoe groote vriendschap de Sultan en de Keizer elkander ook toedragen, die vriendschap mag niet zoo ver gaan dat zij de Porte tot eene dusdanige opoffering nope; dit zou in strijd zijn met het volkenregt en met de regten van elken vrijen en onafhankelijken staat. De Sultan laat de beoordeeling hiervan gerustelijk over aan de billijkheid en regtvaardigheid der geheele wereld, en inzonderheid aan de alom bekende regtschapenheid van Keizer *Nikolaas*. De Sultan verklaart plegtig ten aanhoore van het heelal, de voorregten, bevoegdheden en vrijdommen, welke de Christelijke kerkgenootschappen en inzonderheid de Grieksche kerk in zijn gebied sedert lang genieten, in vollen omvang te zullen handhaven. Deze verklaring moet genoeg zijn, want hij zou niet langer een onafhankelijk Souverein wezen, indien hij zich op dit punt door een verdrag of eenige overeenkomst hoegenaamd met eene vreemde mogendheid wilde binden."

De Parijsche *Constitutionnel* geeft van het antwoord der Porte een met het bovenstaande overeenstemmend uittreksel, en prijst het besluit der Porte om niet aan Rusland toe te geven.

„De Porte — zegt het ministeriële blad o. a. — heeft gewis haar manmoedig besluit niet genomen zonder den Franschen en den Engelschen gezant te raadplegen, en het lijdt geen twijfel dat de mogendheden, die bij het verdrag van Julij 1841 aan het Turksche rijk zijne onafhankelijkheid en zijn grondgebied hebben gewaarborgd, allen hetzelfde belang hebben en derhalve dezelfde handelwijze zullen volgen."

De voornaamste Engelsche dagbladen keuren ook de tegenwoordige staatkunde van Rusland jegens Turkije af.

Zoo behelst het ministeriële avondblad een' vertoog over de Turksche aangelegenheden, waarin het leedwezen wordt uitgedrukt over de te verregaande vorderingen van Rusland aan de Porte. Het blad meent, dat Keizer *Nikolaas* in dezen niet die gematigdheid aan den dag legt, welke men hem tot dus verre heeft toegeschreven; dat Turkije de vorderingen van Rusland niet kan aannemen, zonder zijne onafhankelijkheid, ja zijn eigen bestuur in de weegschaal te stellen. Ofschoon de bijzonderheden van prins *Menzikoffs* ultimatum nog niet met volkomen juistheid bekend zijn, zoo houdt het bedoelde blad het er echter voor, dat het in de hoofdzaak nederkomt op de erkenning van een meer of minder bepaald beschermheerschap van Rusland over de Grieksche en andere Christen bevolkingen van Turkije. Dit zou gelijk staan met de geestelijke magt van den Paus, gesteund door eene geduchte wereldlijke magt. Het is op aandrang van de Engelsche en Fransche gezanten, dat de Sultan eene krachtige houding heeft aangenomen, en bereid is de gevolgen daarvan te beloopen. Het ministeriëel avondblad gelooft intusschen niet, dat hij de mogelijke gevolgen alleen zal staan, en grondt zich op eene verklaring, onlangs in het Parlement door lord *J. Russell* afgelegd, „dat elke aanval tegen Turkije moest worden gekeerd, ten koste zelfs van een' Europeschen oorlog."

De laatste berigten, die uit Konstantinopel zijn ontvangen, loopen tot den 22sten Mei en melden, dat de gezanten van Frankrijk en Engeland te vergeefs gemeenschappelijke pogingen hebben aangewend, om eene verzoening tot stand te brengen; doch dat prins *Menzikoff* den 20sten Mei was vertrokken.

Dit wordt ook bevestigd uit een schrijven van Odessa, van den 23sten, alwaar prins *Menzikoff* was aangekomen, op reis naar Petersburg, zoodat hij voor goed zijnen gezantschapspost heeft verlaten.

Men geloofde niet dat deze omstandigheid tot vijandelijkheden zou aanleiding geven, vermits de weigering van concessiën, waartoe vroeger geene toezegging was geschied, of geen verpligting was aangegaan, volgens het volkenregt geen *casus belli* daarstelt.

ITALIË.

Volgens bijzondere berigten uit Rome, heeft men aldaar dezer dagen in het kwartier van Transtevere, in 't welk de pauselijke regering te voren hare getrouwste aanhangers telde, sporen ontdekt van zamenspanningen, ten einde onrust en ontevredenheid onder de menigte te zaaijen, en zijn dien ten gevolge eenige personen in verzekerde bewaring gesteld.

— Het verbod tegen de werken van *A. Gunther* (theologant te Weenen), van *Macaulay* en *V. Monti*, door het plaatsen op den Index, is door het „H. officie" wederom ingetrokken.

DUITSCHLAND.

De commissie van de Bondsvergadering voor staatkundige zaken heeft reeds onderscheiden zittingen gehouden, om te beraadslagen over de regeling der drukpersvrijheid in den bond. De Beijersche bondsdagsgezant *v. Schrieck* is belast met het uitbrengen van rapport. Eerlang zal een voorstel worden ingediend.

— Men verzekert, dat de bijeenroeping der tol-conferentie spoedig zal plaats hebben, en dat de opening der zittingen is vastgesteld op medio Junij.

— De Koning van Pruissen is den 24sten 's avonds te Berlijn teruggekomen, en heeft zich dadelijk naar Charlottenburg begeven, alwaar den 25sten het huwelijk voltrokken is van prinses *Anna* van Pruissen, nicht van den Koning, met prins *Frederik Willem* van Hessen. Te dier gelegenheid heeft de Koning voor ditmaal en zonder gevolgtrekking voor de toekomst, vrijstelling verleend van het nationaal subsidie voor de huwelijksgift der prinsessen van het Koninklijke huis.

— Te Berlijn is uit Rome berigt ontvangen, dat de keus van een' nieuwen generaal der orde van de Jezuïten op eenen Rus is gevallen, die in de orde werd opgenomen op het tijdstip toen Rusland aan de Jesuiten eene wijkplaats verleende. Ook de overledene pater *Roothaan* had langen tijd in Rusland vertoefd.

— De *Breslauer Zeit.* zegt uit goede bron te hebben vernomen, dat de jongste door den bisschop *Arnoldi* afgekondigde pauselijke verordening betreffende de gemengde huwelijken, ten opzigte waarvan de uiterste gestrengheid in de naleving der katholijke beginselen wordt voorgeschreven, alleen voor het bisdom Breslau is uitgevaardigd, en dat dit punt het hoofddoel der reis van den bisschop naar Rome is geweest. De andere bisdommen in Duitschland hebben het stuk niet ontvangen.

— De tegenwoordige hertog *van Saksen Coburg* heeft geene mannelijke afstammelingen. Het is in het belang des lands, dat de erfopvolging in tijds worde geregeld. De Koning der Belgen en zijn zwager de hertog *van Saksen Coburg Cohary* komen daarbij niet regtstreeks in aanmerking. De wettige opvolger in Saksen Coburg zou nu zijn de prins *Albert*, gemaal van Koningin *Victoria* van Engeland en gevolgelijk ook diens zoon. Hierdoor zou op nieuw eene collisie van Duitsche en Engelsche belangen in Duitschland ontstaan, welke voor dit laatste nimmer heil heeft aangebragt. Men vermoedt, dat de reis van Koning *Leopold* naar Gotha met deze opvolgingskwestie in verband staat.

— Men verneemt uit Mannheim, dat het openbaar ministerie van hoogerhand is gemagtigd, in de uitspraak in het regtsgeding van *Gervinus* te berusten.

— De sterrekundige *R. Luther*, te Blik, bij Dusseldorp, heeft op het observatorium aldaar weder eene nieuwe planeet van de elfde grootte ontdekt en zijne waarnemingen door de sterrekundigen te Bonn volkomen bevestigd gezien. Door deze ontdekking is het getal der bekende planeten op 34 gebragt, van welke zich 26 tusschen de banen van Mars en Jupiter bewegen.

— Uit Freiburg schrijft men, dat de suffragaan-bisschoppen van de kerkprovincie van den Bovenrijn weldra aldaar weder zullen te zamen komen om in vereeniging met hunne aarts-bisschoppen verdere besluiten in de bekende kwestie te nemen.

— Men spreekt van eene te verwachten afsluiting der grenzen van Zwitserland van wege Beijeren, Wurtemburg en Baden, wanneer de bondsraad niet toegeeft.

— Uit Petersburg meldt men van den 19den Mei, dat de Keizer ten gevolge van de jongste depêches van prins *Menzikoff* zijn voornemen tot eene verre en langdurige reis vooreerst uitgesteld heeft. Naar Odessa zijn bevelen gezonden aan de bevelhebbers der vloot, om zich tot nader order gereed te houden. Na het vertrek van den Oostenrijkschen gezant, graaf *Mensdorff Pouilly*, die waarschijnlijk naar Weenen is vertrokken, verspreidde zich het gerucht, dat de Russische gezant te Weenen, de heer *v. Meyendorff*, vooreerst niet naar Weenen zoude terugkeeren en dat de Keizer van Rusland vooreerst naar Warschau of Weenen zoude gaan.

— Van de Poolsche grenzen wordt geschreven, dat de groote voorjaars manoeuvres, welke in het begin der volgende maand nabij Kalisch zouden plaats hebben, onverwachts afgezegd zij, en dat de troepen, welke daartoe bestemd waren, voorloopig in hunne standkwartieren zullen blijven. Ook bij Warschau is het aantal troepen voor de gewone manoeuvres zeer gering. Een en ander brengt men in verband met de zaken in het Oosten. De voorhoede van het Russische leger van het zuiden, welke 100,000 man sterk moet zijn, is naar het schijnt, in den laatsten tijd weder in beweging gebragt en naar de Turksche grenzen gerukt, waaruit men opmaakt, dat de Russen plotseling in Moldavië en Walachije kunnen binnenrukken, wanneer het beschermheerschap over de Grieken in Turkije hun geweigerd werd.

ZWITSERLAND.

De Zwitsersche bladen bevestigen de tijding, dat de Oostenrijksche gezant *Karnicky* werkelijk aan den bondsraad te kennen gegeven heeft, dat zijne aanwezigheid te Bern niet langer noodig was, daar de onderhandelingen tusschen Oostenrijk en Zwitserland geen resultaat gehad hadden. Dit is dus eene formele afbreking van de diplomatische betrekkingen, welke echter, zegt men, nog niet geheel gelijk staat met eene oorlogsverklaring.

De bondsraad heeft nog geene verdere besluiten in deze zaak genomen. De graaf *Karnicky* heeft Bern nog niet verlaten, maar zal zich eerstdaags naar eene badplaats in Graauwbunderland begeven.

De bondsraad heeft den 29sten Mei aan de kantons het bevel gezonden, om de volledige contingenten onder de wapenen te brengen, ten einde bij de eerste oproeping marschvaardig te zijn.

— De krijgsraad van Freiburg heeft den 21sten dezer uitspraak gedaan tegen de muiters van den 22sten April. De zwaarste straf ontvingen de pastoor van Torny, *Delley* geheeten, en de kolonel *Perrier*, en wel 30 jaren tuchthuisstraf; de overige werden tot 8, 2, 1½, 1 jaar en korter tuchthuisstraf veroordeeld.

GROOT-BRITTANJE.

LONDEN, 26 Mei.

Lord *Clarendon* heeft aan het Huis der Lords medegedeeld, dat door het Engelsche gouvernement eene zeer dringende uitnoodiging was gerigt tot het bewind der Vereenigde Staten, om zijne medehulp tot onderdrukking van den slavenhandel die op Cuba op groote schaal wordt gedreven.

— In het Huis der Gemeenten is de beraadslaging over het wets-ontwerp betreffende de *incometax* aangevangen. Al de beginselen van deze voordragt, den hoeksteen van de gansche voorgedragen staatsbegrooting en van het financiëel beheer voor de eerstvolgende zeven jaren, zijn op nieuw aan eene stemming onderworpen en door het Huis met eene aanzienlijke meerderheid goedgekeurd. Een voorstel, gerigt tegen de uitbreiding der *income-tax* tot Ierland, is met 194 tegen 61 stemmen verworpen.

— De dagbladen behelzen den tekst van den nieuwen eed, dien lord *Lyndhurst* wenscht in de plaats gesteld te zien van den thans bestaande. In de nieuwe formule komen echter wederom de woorden voor: *Op het ware geloof van een Christen*, wier instandhouding de uitsluiting der Israëlieten van het Parlement ten gevolge heeft.

— De onderzeesche telegrafische kabel, strekkende tot verbinding van Engeland met Nederland, is geladen aan boord van *de Monarch*, en het plan bestaat, den 29sten een' aanvang te maken met het leggen van dien kabel in zee, van Harwich (Oxfordness) naar de Nederlandsche kust.

— De onderzeesche telegraaf tusschen Groot-Brittanje en Ierland is tot stand gebragt; de draad ligt tusschen Postpatrick en Donaghadec. De kabel bestaat uit zes draden, omwonden met gutta-percha.

— Eergisteren is te Blackwall eene nieuwe stoomboot te water gelaten, die volgens de Engelsche bladen de grootste der wereld is. Het is de *Himalaya*, gebouwd voor de Oostersche maatschappij, van 3550 tonnenlast, met schroefstoomtuigen van 700 paarden kracht; zij wordt ingerigt voor 400 kajuit-passagiers, 500 ton vrachtgoederen en 1200 ton brandstof.

— *Mazzini* is in Londen teruggekeerd. Hij hield zich drie maanden te Milaan op vóór het uitbreken der opro weging en eene maand daarna. Zijne avonturen zij men zegt, zeer opmerkelijk door de verschillende wijze hij aan de argusoogen der politie ontsnapte.

Men berekent het getal uitgewekenen, die zich t Londen bevinden, op honderdduizend.

— Volgens hetgeen aan het *Journal des Débats* u York wordt gemeld, is het zeker, dat het aanlegg eenen spoorweg tusschen den Mississippi en den Stillen zal worden ondernomen, zullende deze groote onder binnen tien jaren voltooid moeten zijn.

Van den 28sten. Gisteren avond heeft in de zitting Huis der Lords de graaf *v. Malmesbury* het gouvernem interpelleerd betreffende de thans tusschen Rusland en hangende geschillen.

De minister *Clarendon* wees op het onvoegzame, reeds een categorisch antwoord te verlangen. De d van lord *Stratford*, d.d. 9den Mei, melden de vere der kwestie aangaande het Heilige Graf. De regerin uit Konstantinopel geene andere berigten ontvangen d welke bij een ieder bekend zijn. Hoe nuttig de te ook zij, heeft hij ook zijne onaangename zijde en d dat middel overgebragte geruchten zijn niet altijd va aard, dat men een onbepaald vertrouwen daaraan kan sch

De minister zegt, dat hij aan de Kamer de verze kan geven, dat de bedoelingen der regering ten aanzi de noodwendigheid, om het Ottomannische rijk in zijn ongeschonden te behouden, geene verandering ondergaan.

De oogmerken van Frankrijks en Engelands go menten zijn omtrent deze kwestie een en dezelfde, bestaat niet de minste twijfel, dat de ambassadeu Frankrijk en Engeland te Konstantinopel gezamenlijk zaam zijn om het Ottomannische gouvernement te onderst

In de Kamer der Gemeenten heeft lord *J. Russell*, o interpellatie van den heer *Disraeli*, een bijna gelijkl antwoord gegeven, er bij voegende, dat hij, gelijk de zich op dit oogenblik lieten aanzien, vertrouwde dat R geene andere waarborgen zoude verlangen, dan die b baar waren met de onafhankelijkheid van Turkije e vrede van Europa.

(*Zie het vervolg der Nieuwstijdingen, enz. in 't Bijvoeg*

ZEETIJDINGEN.

GRONINGEN, 28 Mei. Vertrokken de nieuwgebouwde sch galjoot Hillechiena, kapit. *H. H. Smit*, van de Wildervank ballast naar Archangel, om van daar rogge te halen.

Binnengekomen te Amsterdam den 26 Mei, kapit. *Carst* W mina Lucia, van Probolingo; den 27sten *Scheeve* Adrianus en W van Newyork; den 28sten *Duit* Maria Anna, van Ibraila; Elsina Engelina, van Newcastle. — Te Texel den 25 Mei, Nijverheid, van Batavia. — In het Vlie den 25 Mei, *Helmer* Gezusters, van Memel; *Wever* Elisabeth Maria, van Frederik *Peters* Eta Hendrika, van Elmsborn. — Te Brielle den 27 *Scholtens* Regina Hillechiena, van Kolding; *Pronk* Roelina O van Mollerup. — Te Newyork den 13 Mei, *de Groot* Marga van Rotterdam. — Te Konstantinopel den 10 Mei, *Kiers* E Hoop, van Reni naar Texel; den 11den *Oldenburger* Johanna Galatz naar Queenstown. — Te Genua den 21 Mei, *Sap* Vas Gama, van Amsterdam. — Te Lissabon den 16 Mei, *Fenenga* Dorothea en *de Groot* Harmonie, beide van Newcastle. — Te den 15 Mei, *Kleijn* Antje, van Amsterdam. — Te Baijonn 21 Mei, *Duintjer* Catharina, van Santander; *de Jonge* Margr van Plymouth. — Te Seville den 12 Mei, *Klein* Alida Marga van Glasgow. — Te Santander den 18 Mei, *Leeuw* Hendrika tina, van Newcastle. — Te Londen den 23 Mei, *Wielema* Vrienden, van Amsterdam; *Kolk* Dankbaarheid, van Randers 25sten *Schaap* Jan Jacob, van Groningen; *Schuring* Hillech van Koningsbergen; den 26sten *Jonker* Sieberlina, van Mem Bij Portland den 21 Mei, *Bieze* Elsina, van St. Ubes naar Lond Te Penzance den 22 Mei, *Pekelder* Jacobus Johannes, van Bong Bij Scillij den 20 Mei, *Wijnandts* Doctrina et Amicitia, van joewangie naar Amsterdam. — Te Hartlepool den 25 Mei, M Robertus Hendricus, van Rotterdam. — Te North Shields d Mei, *de Vries* Clara Catharina, van Hull; *Puister* Industri Groningen; den 24sten *Oldenburger* Gerritje Koumans, van lingen. — Te Sunderland den 21 Mei, *Schaap* Bernhard en van Hull. — Te Hull den 22 Mei, *Giezen* Nijverdal, van Zw *Leuning* Batruida Batruida, van Groningen; den 24sten *Bee* Cornelia, van Memel; *Schummelketel* Johanna Maria en *van der* Geerdina, beide van Koningsbergen; den 26sten *Hazewinkel* en Mientje, van Zwolle. — Te Goole den 25 Mei, *Eekhoff* Ge van Koningsbergen; *Mulder* Heskea, van Stettin. — Te Yarm den 22 Mei, *Sluiter* Jacomina, van Harlingen.

Binnengekomen te Hamburg den 23 Mei, kapit. *Visser* T v. Delfzijl; den 25sten *Visser* Henriette, v. Groningen; den *Dirks* Vr. Sjouke, v. Amsterdam; *Blaauw* Gezina, v. Gent. Bremerhaven den 22 Mei, *Geltes* Twee Gezusters, v. Gronin den 24sten *Bakker* Vr. Jantje, v. Sappemeer. — Te Hoyer de Mei, *de Vries* op Hoop van Zegen, v. Hamburg. — Te den 24 Mei, *Gnodde* Jonge Jan, v. Holtenau. — Te Croonstad 18 Mei, *Karst* Lambertha en *Vil* Hendrik Pieter, b. v. Amst. Dantzig den 20 Mei, *de Boer* Maria en *Korfker* Anna Ma beide v. Rotterdam; den 25sten *Kremer* Goede Verwachting Wolgast. — Te Frederikstad den 13 Mei, *Visser* Eensgezindheid Amsterdam. — Te Bergen den 10 Mei, *Koops* Lammechina en 20sten *de Vries* Gezusters, beide v. Amsterdam. — Te Koppen den 22 Mei, *Das* Alida, v. Amsterdam; den 23 Mei, *Hazekel* Grietje Mollema, v. Porto. — Te Bolderaa den 20 Mei, *de J* Jezelina, v. Stavanger; den 22sten *Blijstra* Concordia, v. Ha gen; den 23sten *Oldenburger* Gustaaf, v. Randers. — Te Holt den 25 Mei, *Zwieting* Petrus Horreus, v. Libau n. de Maas; 26sten *Kramer* Agatha Jacobina, v. Stettin n. Rendsburg.. het Eider-Kanaal den 19 Mei *Rozenbeek* Roelina, v. Stetti Frederikstad; den 23sten *Visser* Vr. Janneke, v. Dantzig n. *v. Peer* Aukjen, v. Amsterdam n. Stettin; *Ploeg* Vertrouwen Tonningen n. Koningsbergen; den 24sten *de Vries* Anna Sophia Weile n. Zaandam; den 26sten *Stuitje* Catharina Luitgarde, v. tin n. Londen; *v. Sluis* Tjakiena, v. Dantzig n. Dokkum.

Binnengekomen te Texel den 28 Mei, kapit. *Schaap* Maria hanna en *Hilbrands* Anna, beide v. Suriname. — In het Vlie 27 Mei, *Willinga* Catharina, v. Hadersleden; *Brouwer* Elsina *Duif* Catharina Visser, beide v. Oudsoen; *de Vries* op Hoop Zegen, v. Norderschleuze. — Te Helvoet den 27 Mei, *Wil* Harmonie, v. Alexandria n. Petersburg. — Te Venetiën den 27 *Bonjer* Hermine Marie Elisabeth, v. Amsterdam. — Te Triest 23 Mei, *Stuit* Beertha Hendrika, v. Amsterdam; *Loman* Roe Gerhardina, v. Liverpool. — Te Baijonne den 20 Mei, *de Jo* Margrietha, v. Plymouth. — Bij Deal den 26 Mei, *Kramer* Ca rina, v. Riga n. Lissabon. — Bij Wight den 25 Mei, *Schut* C Cornelis, v. Seville n. Croonstad. — Bij Goudstaart den 25 *Wijnandts* Doctrina et Amicitia, v. Banjoewangie n. Amsterdam Te Liverpool den 26 Mei, *Mooi* Geertje, v. Newry. — Te N Shields den 26 Mei, *Waterborg* Hinderkina, v. Southampton; *der Veen* Vr. Anske, v. Yarmouth. — Te Yarmouth den 23 *Noorduin* Hendrik Gijsbert, v. Rotterdam.

Zeilklaar te Newyork den 13 Mei, kapit. *Dokman* Gesina helmina, naar Amsterdam. — Te Londen den 23 Mei, *Dijk* M naar Petersburg; den 24sten *Jager* Zwaantje Elisabeth, naar B *Scholtens* Maria, naar Rostock; *de Jonge* Jantina, naar Hambur Te Liverpool den 25 Mei, *Giezen* Jufvrouw Hillegonda, naar ningen; *Munneke* Margrietha, naar Nerva.

In lading te Newyork den 14 Mei, kapit. *Bauma* Harmo *Mulder* Gesina en *de Groot* Margrietha, alle 3 naar Rotterdam Te Londen den 23 Mei, *de Vries* Roelina, naar Dantzig. — Liverpool den 23 Mei, *Bontekoe* Jonge Lukas, naar Nerva.

Vertrokken van Amsterdam den 25 Mei, kapit. *Feddes* Ges naar Hamburg; den 26sten *de Boer* Phoenix, naar Suriname; singa de Vrouw Reina, naar Husum; *Visser* de Vrouw Lupp naar Leer; *Groenewoldt* Petina, naar Hamburg. — Van Texel 25 Mei, *Kleijninga* Maria Lourentia, naar Genua; *Engelsman* C tina, naar Dublin; den 26sten *Meijer* Margretha, naar Newca *Muller* Hendrik en Ubbo, naar Stettin; den 27sten *Visser* H naar Londen. — Uit het Vlie den 25 Mei, *Vaalman* Catharin *Diepenbroek* Helena Thecla, beide naar Petersburg; *Speelman* G truida Speelman, naar Malmoe; *Ebes* Vrouw Grietje, naar N wegen; den 26sten *de Boer* Vriendschap, naar Petersburg; *Broe* Ida Hillechiena, naar Koningsbergen; *Kroon* Vrouw Wicherdina Dantzig; *Zijl* Alpha, *Klok* Geziena Derkina en *Brouwer* Agina dina, alle 3 naar Stettin; *Wijbes* Vriendschap, naar Husum. — Helvoet den 26 Mei, *Lukens* Gesiena Johanna, naar Libau; 27sten *Steen* Sieke van der West, naar Werder. — Van Vliss den 26 Mei, *Mulder* Marchiena Catharina, naar Lubeck. — Porto den 12 Mei, *Klein* Alida Hendrika en *Pik* Maria Aur beide naar Londen. — Van Cadix den 14 Mei, *Prins* Heike P naar Petersburg. — Van Baijonne den 21 Mei, *Zoeterkerk* Magrie naar Newry; *Nepperus* Elisabeth, naar Drogheda; *Olthoff* Jant naar Tralee. — Van Roijan den 16 Mei, *Degenhard* Wieherdina *Lovius* Trekvogel, beide naar Amsterdam. — Van Cardiff den Mei, *Rasker* Harmina Gesiena, naar Vigo; den 25sten *Bekker* Margaretha, naar Rotterdam. — Van Liverpool den 22 Mei, L

Fredrik Eberdina, naar Bremen. — Van Ipswich den 25 Mei, ... Feddigina, naar Sunderland. — Van Inverkeithing den 22 Mei, Geppen Neptunus, naar Harlingen.

Vertrokken van Hamburg den 24 Mei, kapit. Brongers Sophia, ... Trijntje; ter Poorten Ida Maria, n. Hull; den 26sten Rasker Margaretha, n. Groningen. — Van Bremerhaven den 23 Mei, Mulder ...ina, n. Gothenburg; Joosten Jantina en Oostra Margaretha ..., beide n. Dantzig. — Van Cuxhaven den 26 Mei, Mulder Antje Brons, n. Archangel. — Van Swinemunde den 21 Mei, Visser Trientje, n. Londen; den 25sten Wolkammer Alberdina, n. Rotterdam; Potjer Dankbaarheid, n. Londen. — Van Dantzig den 20 Mei, v. Sluis Tjakkina, n. Dokkum; Wegener Gebroeders, n. Amsterdam; den 24sten Meijer Mentor, n. Havre; Dekker Epimachus, n. Amsterdam. — Van Pillau den 21 Mei, Puister Rieka, n. Amsterdam; den 22sten Bakker Frouwina, n. Londen; den 23sten Potjer Geertruida Jacoba, n. Weymouth; de Boer Neptunus en Blouw Annechiena, beide n. Engeland. — Van Veile den 19 Mei, Klasen Margaretha, n. Engeland. — Koppenhage den 23 Mei, Pronk Gesina Pronk, n. Archangel. — Van Hadersleben den 17 Mei, Willinga Catharina, n. Amsterdam. — Van Bergen den 10 Mei, Sprik Grietina Hillegiena, n. Rusland; den 14den Tiktak ... Feenechina, n. Nerva. — Van Croonstad den 18 Mei, Vos ... Pronk en Schuur Aaltje Pronk, beide n. Elseneur; Hazewinkel Hendrika Jantina, naar Kirkaldij; den 19den Naatje Jan Hero, n. Amsterdam of Zaandam. — Van Tonningen den 22 Mei, Hut Margretha, n. Engeland; Pronk Roelina, n. Holland; Wiers Okkelina, v. Memel n. Londen; den 24sten Bos Elisabeth, v. Stettin n. Schulpersijl; Willinga Catharina en Esbra Elisabeth, beide v. ...leben n. Amsterdam; Brouwer Ons Genoegen, v. Stettin n. ...zijl; den 23sten Riensema Goede Verwachting, v. Windau n. ...perzijl.

Vertrokken uit het Vlie den 27 Mei, kapit. de Groot 3 Gezusters, n. Vrederikstad. — Van Brielle den 28 Mei, Puister Imka Gezina, n. Londen. — Van Belfast den 24 Mei, de Boer Arentina Roelfina en Boekhout Johannes Hermanus, beide n. Liverpool.

ZOUTKAMP, 28 Mei. Vertrokken den 27 Mei, kapit. de Haan Anna Jantina, n. Riga.

Zeilklaar den 27 Mei, kapit. Smit Annegina Gezina, n. Archangel.

DELFZIJL, 29 Mei. Binnengekomen den 24 Mei, kapit. Kort Petronella en den 25sten Bleker Henderika, beide v. Braunsbuttel...; Erenius Dorothea, v. Leer; den 26sten Freeman Jantjetina, v. Beltrum; den 27sten Huisman Aurora, v. Bremen; Koopman ... Hazer, v. Leer; Mandema Gezina, v. Brewich; Schnekman Anna Magrieta, v. Vegesack.

Vertrokken den 24 Mei, kapit. Schreuder Sylyna en Vennega ..., beide n. Noorwegen; den 26sten Molenkamp Aaltje en den ... Oetzes de Hoop, beide n. Leer; Soutman de Jonge Wichert; de Jonge de Drie Zusters; Friederichs Bernstina, den 28sten Sterenberg de Vriendschap en Gust de Goede Hoop, alle 5 n. Noorwegen; ... de Vr. Margaretha, v. Amsterdam n. Hamburg; Schoon Jacobina Cornelia, n. Leer.

OOSTMAHORN, 29 Mei. Ter reede gearriveerd den 29 Mei, kapit. Scholten de Vr. Mettina, v. Harlingen n. Hamburg; Kruisenga de Vr. Reina, v. Amsterdam, n. Husem.

Vertrokken den 26 Mei, kapit. de Haan Anna Jantina, n. Riga, Roelfes Maria Beerta en Kuitse de Jonge Wichger, beide n. Archangel; Reijer Jansje Hillegonda, n. Hull, de Jonge Jantina, n. Poole, Bakker Reinna, n. Londen, alle 6 v. Groningen; den 27sten Hemerschmidt Nicolaas Theodorus, n. Noorwegen, Stuitje Jogchemina, n. Norden, Eising Catharina Charlotte, n. Sleeswijk, alle 3 v. Dockum; Hulzebos de Vr. Catharina en den 28sten Erenius Dorothea, beide v. Harlingen n. Leer.

TERMUNTERZIJL, 29 Mei. Binnengekomen den 24 Mei, kapit. ... Aaltina, v. Leer; den 25sten de Vries de Vr. Anna en Busker ... Gezina, beide v. Norden; den 28sten Dik de Vier Gezusters, v. Noorwegen.

Vertrokken den 23 Mei, kapit. Velvis Catharina Groenewold, n. ...; den 25sten Abels Henriette, n. Norden; Munning Anje en ..., beide n. Noorwegen; den 26sten Mulder de Goede Verwachting, n. Norden; Ugen Anna Sieberdina, n. Noorwegen; den 27sten Gust de Vr. Margaretha, n. Norden; den 28sten Deters Maria Margaretha en Burman Ida, beide n. Leer; den 29sten Mooi Winschoterzijl en Mooi Grietje Huisman, beide n. Noorwegen.

HARLINGEN, 28 Mei. Binnengekomen den 23 Mei, kapit. Visser Trijntje Visser, v. Christiaansand; den 24sten Wever Elisabeth Maria, v. Frederikstadt; den 26sten Schaafsma Eendragt, v. Newcastle; Adema Antje Antje, v. Drobak; den 27sten Brouwer Elsina, v. Oudsoen.

Vertrokken den 22 Mei, kapit. Nieting Catharina, n. Hull; den 23sten de Groot Arendina, Schuur Jonkvr. Elisabeth en Plukker Hendrik, alle 3 naar Noorwegen; den 26sten Scholten Vr. Mettina, n. Hamburg; Lodewijks Arendina Sophia, n. Norden, de Grooth Drie Gezusters, den 27sten de Grooth Houthandel en Zwaal Gijsbert Jan, alle 3 naar Noorwegen; Hulzebos Vr. Catharina, n. Leer; den 28sten Schaafsma Verwachting, n. Engeland; Erenius Dorothea, n. Leer; Prins Roelfina, n. Hamburg.

Den 24 Mei is te Oude Pekela het laatste nieuwe schip dat aldaar nog in aanbouw stond, van de werf van den scheepsbouwer Worfelboer, met bijzonder goed gevolg van stapel geloopen, zijnde het welgebouwde galjootschip Renske, groot plus minus tachtig roggelasten, hetwelk in reederij zal worden bevaren door kapit. E. J. Scherpbier, te Oude Pekela, als gezagvoerder, onder directie van den heer C. F. Balkema. — Hiermede zijn nu al de in beide Pekela's nieuwgebouwde zeeschepen verkocht en te water gebragt.

SPURN POINT, 22 Mei. Het Nederlandsche schip Arendina, van Newcastle naar Grimsby, is alhier zwaar lek binnengebragt.

LIJST DER NEDERLANDSCHE SCHEPEN welke de Sond gepasseerd zijn.

22 Mei. Bos, Eendrag, v. Libau n. Schiedam, m. gerst.
de Jonge, Ettiena, v. Windau n. Schiedam, m. rogge.
Doekes, Altia Giezen, v. Newcastle n. Stettin, m. alkali.
Zaag, Johanna, v. Dantzig n. Londen, m. tarwe.
de Jonge, Castor, v. Stettin n. Newcastle, m. tarwe.
de Groot, Klasina Arendina, v. Cette n. Dantzig, m. wijn.
Heikema, Emilia, v. Amst. n. Petersburg, m. stukgoed.
Plukker, Hendrika, v. Liverpool n. Nerva, m. zout.
Brouwer, Kooger Polder, v. Amst. n. Petersb., m. cement.
23 — Pott, de Spruit, v. Libau n. de Maas, m. rogge.
Oldenburger, Sara Maria, v. Libau n. de Maas, m. gerst.
Stuit, Geerdina, v. Koningsbergen n. de Noordzee, m. tarwe.
Mooi, Renske, v. Libau n. Schiedam, m. Rogge.
Potjewijd, Albertina, v. Libau n. Schiedam, m. gerst.
Wessels, Elisabeth Machtelina, v. Libau n. Schied., m. gerst.
Kammenga, Oldambt, v. Schiedam n. Koppenh., m. ballast.
Sap, Gesina Reina, v. Antwerpen n. Petersburg, m. hout.
de Boer, Zwaantina Hendrika, v. Liverp. n. Petersb., m. hout.
Teensma, Ankje, v. Amsterdam n. Petersburg, m. cement.
Huisman, Onrust, v. Liverpool n. Nerva, m. zout.
Brouwer, Jemina, v. Cardiff n. Riga, m. kolen.
Wijkmeijer, Margaretha, v. Windau n. Rotterdam, m. rogge.
Koerts, juffer Garrelts, v. Windau n. de Maas, m. rogge.
Berg, twee Gebroeders, v. Liverpool n. Riga, m. zout.
25 — Visser, Trijntje, v. Stettin n. Londen, m. zink.
Pijpes, Voorwaarts, v. Windau n. Rotterdam, m. rogge.
Pronk, Gezina Pronk, v. Kopenh. n. Archangel, m. ballast.
Klasen, Elisabeth, v. Liverp. n. Petersb., m. blaauwhout.
26 — Smilde, Hoop, v. Windau n. Schiedam, m. rogge.
Boswijk, Jantina, v. Windau n. de Maas, m. granen.
Mooi, Hillechina Catharina, v. Libau n. de Maas.
Staal, Tjadda, v. Libau n. de Maas, m. gerst.
v. d. Veen, Johanna Gezina, v. Libau n. de Maas, m. rogge.
Sap, Broederliefde, v. Hull n. Pillau, m. zout.
Rubing, Elsina Katharina, v. Libau n. de Maas, m. gerst.
Dooijen, Dorothea, v. Memel n. Hull, m. lijnkoeken.
Visser, Vriendschap, v. Windau n. Amsterdam, m. hout.
Piper, Alida, v. Libau n. de Maas, m. gerst.
Duin, Jantina Frouwina, v. Newcastle n. Riga, m. kolen.
Berg, Ceres, v. Stettin n. Bordeaux, m. hout.
Potjer, Geertruida Jacoba, v. Koningsb. n. Plymouth, m. tarwe.

De Wind den 22 Mei N.N.W., Z.; den 23sten Z., N., Z.Z.W.; 24sten Z.W., Z.Z.W.; den 25sten N., Z., Z.O.; den 26sten O.Z.O.

SCHEEPSVRACHTEN.

STETTIN, 23 Mei. Goole en Hull 3 sh. per qr. tarwe; 20 sh. van beenderen, 10 sh. voor zink; Londen 3 sh. 6 d. voor tarwe, Liverpool 16 sh. voor zink; Holland f 20 voor tarwe.

KONINGSBERGEN, 21 Mei. Bewilligd: naar Hull of Goole 3 sh. 10 d., Londen 4 sh. 3 à 6 d., het Kanaal 4 sh. 9 d., Liverpool 5 sh. per qr. tarwe, Amsterdam f 25,50, Rotterdam f 26,50 per last tarwe.

RIGA, 19 Mei. Naar de Maas voor rogge f 29, gerst f 27, beide met f 1 kapl.; Antwerpen en Gent f 27 en 15 pCt. voor vlas, Haver f 29 voor planken.

Van den 23sten. Gesloten naar de Maas f 29 en f 1 p. last rogge, f 27 en f 1 p. last gerst; Antwerpen of Gent 7½ stv. p. voet balken.

DANTZIG, 23 Mei. Londen 4 sh. 3 d.; Grimsby 3 sh. 9 d. p. qr. tarwe; Hartlepool 20 sh. p. ton beenderen; Amsterdam en Rotterdam f 24 p. last rogge.

PILLAU, 22 Mei. Er blijft steeds gebrek aan scheepsruimte. Naar Grangemouth 3 sh. 10 d.; Liverpool 5 sh.; Amsterdam f 25 à f 25½; Rotterdam f 26½ voor tarwe.

320ste STAATSLOTERIJ.
Prijzen van f 100 en daarboven.
Trekking der Derde Klasse.

4de Lijst. No. 1107 een prijs van f 2500. No. 149 een prijs van f 1000.

PRIJS VAN HET ROGGEBROOD, volgens den prijs der Rogge aan de Beurs te Groningen.

MAANDAG, 30 Mei, de 4 Ned. Pond 48 cents.

PRIJZEN DER GRANEN, ZADEN, ENZ.
GRONINGEN, 27 Mei.

TARWE.		Zw. Zand	66 ℔ f 6.95	Bl. Voer	38 ℔ f 2,80
Oude	70 ℔ f 8,00	Veen	66 » » 6.75	»	40 » » 3,95
N. Oml.	68 » » 7,00	»	68 » » 7,00	Zw. Voer	36 » » 2,70
»	70 » » 7,50	GERST.		»	38 » » 2,85
»	72 » » 8,00	Winter	54 ℔ f 4,90	»	40 » » 2,95
» Old.	68 » » 6,75	»	56 » » 5,20	BOONEN.	
» »	70 » » 7,25	»	58 » » 5,50	Paardeb.	f 6,10,25,50
» »	72 » » 7,75	Zomer	58 » » 5,25	ZADEN, ENZ.	
» »	» »	»	» »	Gr. Gort p. m. f	
ROGGE.		Knobbe	60 » » 5,30		f 8,25,50
Inl.	64 ℔ f 6,30	»	62 » » 5,60	Par. 100 N. ℔	f 11,90 f 15
» »	66 » » 6,70	HAVER.		Old. Kools.	
» »	68 » » 7,10	Dikke	38 ℔ f 2,80	Oml. dito	f 10,50,75
» »	70 » » 7,50	»	40 » » 2,90	Oostfr. dito	f 11,50 f 12
» »	» »	»	42 » » 3,05		f 12,25,50
BOEKWEIT.		»	44 » » 3,20	G. Mosterds. v. f tot f	
Gr. Zd.	64 ℔ f 6,75	»	46 » » 3,30	Raapolie p.v.	f 36,25
» »	66 » » 7,05	»	48 » » 3,40	Prijs der Boter.	
» »	68 » » 7,35	»	50 » » 3,55	zuiver Grasb. ½ ton	f 15
		Bl. Voer	36 » » 2,65	Hooi- en Scheib. ½ ton	f 14 a f 14,50

Tarwe weinig ter veil en goed prijshoudend. — N. Inlandsche Rogge aan consumtie 10 ct. en Boekweit mede 15 a 20 cent hooger verkocht. — Gerst weinig in omgegaan. — Haver vond minder koopers, en niet dan iets lager te plaatsen. — Boonen prijshoudend. — Gort als voren. — Koolzaad niet in omgegaan.

AMSTERDAM, 27 *Mei.* Poolsche Tarwe hooger gehouden, roode als voren verkocht: 124, 126 ℔ n. Gron. f 240, f 250; 129 ℔ Norder f 265; 129 ℔ n. Geld. f 283; 125 ℔ Vries. f 250. — Gedr. Rogge iets hooger met goeden handel. In entr.: 118 ℔ n. Archangel f 196; 118 ℔ dito f 194 aan de Zaan; 118, 120 ℔ n. Petersb. f 194, f 198. In cons.: 120 ℔ Odessa f 200. — Gerst prijsh.: 104 ℔ n. Vries. Winter f 168; 111 ℔ n. Holst. f 184, beide aan den molen, en 112 ℔ jar. Fransche f 173. — Boekweit in een doen: 122 ℔ Holst. f 232. — Van Groene en Graauwe Erwten is de voorraad in de eerste hand, door meerdere vraag tot iets boven de laatste prijzen opgeruimd.

Koolzaad prijsh.: op 9 vat in Mei 63½ p. vl.; Junij, Julij en Aug. 63 p. vl.; Oct. en Nov. 63½ p. vl.; April 1854 64 p. vl. — Lijnzaad in een doen; 109, 110 ℔ Calcutta f 312½. — Raapolie dadelijk en op levering in een doen; op 6/w. f 36,75; Vlieg. f 35,75; Sept. f 35,75 a f 36; Oct. f 36 a f 36,25; Nov. en Dec. f 36,25 a f 36,50; Mei 1854 f 37. — Lijnolie op 6/w. f 31,25; Vlieg. f 30,25; op het najaar f 31. — Hennepolie op 6/w. f 37,75; vlieg. f 36,75.

LONDEN, 25 *Mei.* De wind blijft oost en het weder is zeer warm. Door den *Derbydag* te Epsom (de wedrennen) waren er maar weinig koopers, zoodat niets van belang omgezet werd. De aanvoeren waren minder aanzienlijk dan te voren en bestonden sedert Maandag in: 6170 qrs. Tarwe, 6430 qrs. Gerst, 7140 qrs. Haver en 970 vtjs. Meel.

Vriesche Boter 2 à 4 sh. lager.

Van den 21sten. Van vreemde Tarwe en Gerst is in deze week wederom zeer veel aangevoerd, doch aangezien meer koopers uit de provinciesteden ter markt waren verschenen dan gewoonlijk, zoo werd voor ord. nieuwe soorten van de Oostzee iets meer geld bedongen, doch over het algemeen hielden de hoogere eischen den omzet tegen. In Gerst is weinig gedaan. Boonen en Erwten souteneren de koersen van Maandag. Haver tot de vorige notering goed van de hand gaande.

VEEMARKTEN.

GRONINGEN, 27 *Mei.* Van hoornvee was heden een tamelijke aanvoer, tegen hoogere prijzen dan de vorige markt; dit is waarschijnlijk toe te schrijven aan het schoone weder. Vaalmelkte werden verkocht van 11 tot 13 à 14 cent de 5 ons. Melkkoeijen van f 60 tot f 90. De handel was nog al vrij vlug.

Schapen en lammeren om de 600 stuks aangebragt, waarin tegen hooge prijzen een goede handel werd gedaan; melkschapen van f 8 tot f 14 en eenige zelfs f 15, guste van f 6 tot f 12 à f 13 en de lammeren van f 2,50 tot f 5,50, enkele hooger.

Oude varkens niet ter markt, maar biggen in groot aantal, van f 3,50 tot f 12 à 13 werd hierin eenige handel gedaan.

LONDEN, 27 *Mei.* De veemarkt was onveranderd, de hoogste prijs van het ossenvleesch is 4 sh. 4 p.

PRIJSCOURANT DER EFFEKTEN.
Amsterdam, 28 *Mei.*

NEDERL., Werk. Schuld 2½ pCt. 63 15/16, 64; Dito Dito 3 pCt. 75 15/16, 76; Dito Dito 4 pCt. 95, 95 3/16, 95⅛; O. I. Leening 4 pCt. 95; Handel-Maatschappij 4½ pCt. 127¼, 127⅜. — BELGIE, bij *Rothschild* 2½ pCt. 52⅝. — SPANJE, Onbep. Stukken 1 pCt. 23 11/16; Dito 3 pCt. 48⅞; Dito Binnenl. à 6/m. 3 pCt. 43 11/16, 43¾; Coup. Bewijzen 6 1/16; Amort. Schuld 5 7/16, 5½. — PORTUGAL, te Londen 5 pCt. 38⅞; Dito Dito 4 pCt. 37⅛, 37 3/16, 37⅛.

RUSLAND, Obl. *Hope* 1798 en 1816 5 pCt. 108¾, 108⅞; Dito Dito 1828 en 1829 5 pCt. 107¾; Cert. bij *Hope* 4 pCt. 93; Certific. van Inschr. in Assignatiën 6 pCt. 74⅜. — POLEN, Certificaten 4 pCt. 87¼; Dito Aand. met Loten 500 fl. f 164½. — OOSTENRIJK, Metall. 5 pCt. 82 15/16, 83 3/16; Dito Nieuwe 1847 2½ pCt. 42¾, 42 15/16; Dito 1851 en 1852 2½ pCt. 42⅞, 42 13/16; Dito Nieuwe 5 pCt. 93⅞, 94¼, 93⅞; Metall. La. B. 5 pCt. 93⅞, 94¼, 93⅞; Oostenr. Act. f 1550; N. Weener Loten v. 250 fl. 400; Amerik. Bank-Act. 4 13/16, ⅞, 13/16; Dito Orig. 4 7/16; Louis bij *Hope* 5 pCt. 100¼; Gren. Uitg. 10½; Venez. Uitg. 15 15/16; Portug. 4 pCt. 39 7/16 met Coups.; Philad. L. N. 83¾, 84¼, 84¼; Dito H. N. 92½.

In Holl. fondsen was heden weinig handel of variatie. Ook in vreemde effekten was de omzet onbelangrijk. Van Oostenr. waren 5 pCts. onveranderd en 2½ pCt. Metalliek iets flaauwer. Philad. L. N. waren tot verbeterde prijzen meer gewild.

Gren. Onb. St. 2¼ pCt. 20⅞; Mexic. Onb. St. 24⅞, 15/16, ⅞; Bewijzen v. Mexic. Coup. f 7 15/16.

Koers van het Geld: Beleening 2½, Prolong. 2½, Disconto 2 pCt.

Laatste Prijzen te 5 uur. Integr. 2½ pCt. 63 15/16; Spaansche 1 pCt. 23⅝ a 11/16; Binnenl. 3 pCt. 43 11/16; Metall. 5 pCt. 82 15/16; Dito 2½ pCt. 1847, 42⅞.

AMSTERDAM, 29 *Mei.* EFFECTEN SOCIETEIT, te 4½ uur.

Sp. Binnenl. 3 pCts. 43½, ⅝, 7/16. Metalliek 5 pCts. 82¾, 11/16, ⅝, 9/16, ½, ⅝, 9/16. Dito 2½ pCts. 1851–52 42½, 7/16. Weener Aand. v. fl. 250 f 400. Onb. Bl. Grieken 7 11/16, ⅛. Dito Roode Coup. f 31/32.

Bij geanimeerde affaire waren heden Oostenrijksche tot verlaagde prijzen verkrijgbaar. Ook in Spaansche was de stemming iets flaauwer; daarentegen waren Grieksche, bij vrij levendigen omzet, meer gewild.

ADVERTENTIEN.

HUWELIJKS-, GEBOORTE- EN STERFBERIGTEN.

25jarige Huwelijksvereeniging van
REINT PIETERS BRONS
en
HELENA DERKS TIMMERMAN.
OUDE PEKELA, 30 Mei 1853.

*** Getrouwd:
M. N. HUIZING
met
H. BARENDS.
VEENDAM, 25 Mei 1853.

*** Getrouwd:
J. MEIJER
met
M. DE HAAN.
GRONINGEN, 26 Mei 1853.

*** Getrouwd te *Nieuw Beerta*, den 27sten Mei:
E. T. VAN BARENBORG,
van *Finsterwold*,
met
J. O. ONNES.

*** Heden is ons eene DOCHTER geboren.
NIEKERK, 24 Mei 1853.
G. A. OLTHOFF.
H. M. KRIJTHE.
Eenige kennisgeving.

*** Bevallen van eene *DOCHTER* M. BALKEMA—BOS.
OUDE PEKELA, 26 Mei 1853.

*** Mijne Echtgenoot A. H. EDZES beviel heden voorspoedig van twee ZOONS.
ZUIDBROEK, 26 Mei 1853.
P. L. GEERTSEMA.

*** Heden beviel van eenen welgeschapen ZOON E. J. TIJDENS, geliefde Echtgenoot van
B. G. HARDING.
BEERTA, 26 Mei 1853.

*** Het behaagde den Almagtige, onze geliefde oudste Dochter, GESINA CATHARINA CORNELIA, heden door den dood tot zich te nemen.
CHERIBON *(Java)*, 2 Maart 1853.
A. C. VAN MAARSEVEEN, *Predikant.*
T. VAN MAARSEVEEN—VAN DER HELM.

*** Heden ontsliep zacht en kalm, na een aanhoudend lijden van acht maanden, in den ouderdom van bijna 77 jaren, onze veel geliefde Moeder en Behuwdmoeder, Vrouwe CLASINA ALETTA SCHEFFER, Weduwe den Heere A. NOORDBERGH, Predikant bij de Evang. Luth. Gemeente, laatst te *Weesp*. Dankbaar aan den Hemelschen Vader voor haar langdurig bezit, zullen wij met onze Kinderen en verdere Betrekkingen steeds haar gemis diep gevoelen en hare nagedachtenis in zegening houden.
WINSCHOTEN, 22 Mei 1853.
H. C. RADEMAKER.
M. J. F. RADEMAKER—NOORDBERGH.

*** EMMERIK A. D. RHIJN, 22 Mei 1853. Heden overleed, na een langdurig en smartelijk lijden, mijne geliefde Echtgenoot, MARIA KOCH, in den ouderdom van 38 jaren. Zij laat mij drie Kinderen na, te jong om hun en mijn groot verlies te beseffen.
P. VAN ZUTPHEN,
Doopsgez. Leeraar.
Tevens bijzondere kennisgeving aan mijne Vrienden en Bekenden.

*** LEENS, 24 Mei 1853. Heden overleed, na eene sukkeling van verscheidene weken, mijne hartelijk geliefde Echtgenoot EIPKE TAMMES VAN SLOOTEN, in den ouderdom van ruim 56 jaren. Tweeëntwintig en een half jaar mogt ik met haar in den echt vereenigd zijn. Groot is dit verlies voor mij, wien zij eene brave en trouwe Gade, en voor mijne vier Kinderen, wien zij eene teedere zorgdragende Moeder was. God sterke ons!
G. E. TAMMENS.

*** Op heden overleed te *Scheemda* Vrouwe ANNA JOHANNA ENGELKENS, Weduwe Mr. HARM HESSE, in den ouderdom van bijna 66 jaren, diep betreurd door hare Kinderen en Behuwdkinderen.
SCHEEMDA, 26 Mei 1853.

*** Heden overleed, in den ouderdom van ruim 66 jaren, mijne hartelijke geliefde Zuster HENDERIKA NUMAN.
GRONINGEN, 27 Mei 1853.
M. NUMAN.

*** Heden ontsliep mijne Echtgenoot G. ROELOFS, in den ouderdom van 36 jaren. Het leven van de negende mijner Lievelingen vorderde het hare.
ASSEN, 27 Mei 1853.
W. SOMER,
Logementhouder.

*** Heden overleed ons geliefd jongste Dochtertje MARIA CATHARINA, in den jeugdigen leeftijd van veertien maanden.
GRONINGEN, 28 Mei 1853.
W. J. DE WOLF.
R. DE WOLF, geb. **BAKHUIS.**

*** Heden overleed op de Boerderij van den ondergeteekende, aan *de Punt*, TIJS HINDERKS, in den ouderdom van bijna 67 jaren, waarvan hij gedurende ruim 46 achtereenvolgende jaren steeds ijverig en getrouw zijne pligten als dienstknecht op gemelde Boerenplaats heeft waargenomen.
NOORDDIJK, 29 Mei 1853.
J. VELTMAN.

ACCIJNSEN.

J. OOMKENS, J.ZOON, te *Groningen*, geeft heden uit en heeft in alle Boekwinkels verkrijgbaar gesteld: HANDBOEK voor KOOPLIEDEN, GROSSIERS, WIJNKOOPERS, COMMISSIONAIRS, WINKELIERS, SLIJTERS, ENZ., betrekkelijk hunne verpligtingen met opzigt tot de verschillende ACCIJNSWETTEN, zamengesteld uit de Verzameling van Wetten en Instructiën, tot op den 15den Februarij 1853, door *H. EVERS*. *f* 0—60.

Nog eenige weinige Exemplaren zijn te bekomen van: *H. EVERS*, HANDLEIDING voor de INVULLING der JAARLIJKSCHE BESCHRIJVINGS-BILJETTEN wegens het Personeel, zamengesteld ten dienste der Belastingschuldigen. *f* 0—75.

Deze HANDLEIDING is onmisbaar voor elken Belastingschuldige.

EEN NIEUW WERK VAN MRS. STOWE,

Schrijfster van de Negerhut.

Van de Pers gekomen bij P. N. VAN KAMPEN te *Amsterdam*:

De Meibloem.

Tooneelen en Karakterschetsen uit Noord-Amerika. — Uit het Engelsch van Mrs. *HARRIET BEECHER STOWE*, door *C. M. MENSING*. Een deel, met Vignet. *f* 3.

Bij denzelfden Uitgever zag vroeger het licht:

De gouden ladder der fortuin.

Uit het Engelsch van *ROBERT BELL, Esq.*, door *C. M. MENSING*. Drie deelen, met drie Vign. *f* 7,80. *De Gids*, *de Vaderl. Letteroefeningen*, *de Recensent*, *het Leeskabinet* en meerdere Tijdschriften stemmen allen zamen in den lof, aan dezen voortreffelijken Roman gegeven.

Het Huis met de zeven Gevels.

Een Amerikaansche Roman, naar het Engelsch van *NATHANIEL HAWTHORNE*, door *C. M. MENSING*. Een deel, met Vignet. *f* 3.60.

Ook van dezen Roman gaf *de Gids* 1852, No. 10, eene hoogst gunstige beoordeeling.

*** Bij de ERVEN C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA, te *Groningen*, is dezer dagen uitgekomen:

EEN

DRENTHSCH GEMEENTE-ASSESSOR

MET ZIJNE

TWEE NEVEN

OP REIS NAAR

AMSTERDAM,

in 't voorjaar van 1843.

Twee Deelen groot 8vo., met Platen. Prijs *f* 8 — 50.

Voorts wordt met Succes gedebiteerd:

Voor het Onderwijs of voor Eigen Studie:

I. Prof. *P. HOFSTEDE DE GROOT et L. G. PAREAU*, **Encyclopaedia Theologi Christiani.** Editio tertia, aucta et emendata. Prijs *f* 2,10.

II. Prof. *L. G. PAREAU et P. HOFSTEDE DE GROOT*, **Compendium Dogmatices et Apologetices Christianae.** Editio tertia, aucta et emendata. Prijs *f* 2,75.

III. **Pathologische Anatomie of Anatomische Beschrijving** der **Ziekten** van de **Organen** van den **Bloedsomloop** en de **Ademhaling**, door Dr. *KARL EWALD HASSE*, gevolgd en aanbevolen door *A. A. SEBASTIAN, Emeritus Hoogleeraar aan de Hoogeschool te Groningen*, en in het Nederduitsch overgebragt door *G. H. MEIJER, Doctor in de Geneeskunde te Groningen*. Prijs *f* 5,00.

IV. Prof. *B. H. LULOFS*, **Verhandeling** over den tijd van den **eerst regten aanvang** en **vroegsten bloei** onzer oude, bepaaldelijk gezegde **Nederlandsche Letterkunde**, en wel inzonderheid over het ongegronde van het gevoelen diergenen, welke op stout beslissenden toon dien bloei voor een deel reeds in de **vijfde eeuw** stellen. Prijs *f* 1,50.

V. Prof. *B. H. LULOFS*, **DE DECLAMATIE**, of de Kunst van DECLAMÉREN of RECITÉREN en van de MONDELIJKE VOORDRAGT of UITERLIJKE WELSPREKENDHEID in het algemeen. Prijs *f* 3,90. — Nog slechts weinige Exemplaren zijn van dit gunstig ontvangen werk voorhanden.

VI. Dr. *W. HECKER*, **P. C. HOOFT'S Nederlandsche Historiën**, met Aanteekeningen, 5 Dln., op ordinair velin papier *f* 12,50, op best velin papier *f* 15,00.

VII. **Verordeningen omtrent het Middelbaar en Lager Onderwijs**, vervaardigd voor de Provincie *Groningen*. Uitgegeven door de *Commissie van Onderwijs voor de Provincie Groningen*. 3 Dln. Prijs *f* 4,00.

VIII. Prof. *P. HOFSTEDE DE GROOT*, **Wenken over de eigene Studie**, voor jeugdige Onderwijzers in de Lagere Scholen. Prijs *f* 0,50.

IX. Dr. *A. SMITH*, **Geschiedenis van de Provincie Groningen**, van het begin onzer tijdrekening af, tot aan den jare 1848; handelende over de aloude en tegenwoordige Gesteldheid, Oorlogen, Watervloeden en andere merkwaardige gebeurtenissen in deze Provincie. Met eene Kaart, op welke de plaatsen zijn aangewezen, sedert den jare 1277 door den *Dollard* verzwolgen. Prijs *f* 5,00.

Een ieder, die iets te VORDEREN heeft van den Luitenant-Kolonel **VAN LELYVELD**, wordt verzocht, daarvan opgave te zenden aan zijne woning in de **Oude Ebbingestraat**, vóór of op den **zesden Junij** eerstkomende.

De Gebroeders **LEEK** alhier brengen ter kennis hunner Begunstigers, dat de persoon van **J. TELLER** heeft opgehouden hun **REIZIGER** te zijn, en diensvolgens geheel uit hunne dienst gegaan is.

VOORJAARSMARKT TE KOLLUM.

BURGEMEESTER en WETHOUDERS van *Kollumerland* en *Nieuw Kruisland* maken aan den HANDEL bekend, dat de **VOORJAARSMARKT** te **KOLLUM**, welke vroeger in de maand April werd gehouden, voortaan invalt op **den derden WOENSDAG van Junij.**

KOLLUM, 2 Mei 1853.

Burgemeester en Wethouders voornoemd:
SIXMA VAN HEEMSTRA.
De Secretaris der Gemeente:
BOLMAN.

HEDEN NAMIDDAG TE 3 UUR,

VERKOOP van **RIJTUIGEN ENZ.**, van den Heer **N. E. ROST**, waarbij eene **makke fraaije EZELIN.**

Mr. J. W. QUINTUS, Notaris.

MAANDAG DEN 6DEN JUNIJ 1853,

des morgens te 10 uur en vervolgens, zal, voor de Behuizing, in de Brugstraat te *Groningen*, door wijlen den Heer Mr. J. A. FRUITIER bewoond geweest, in het openbaar worden verkocht:

De door genoemden Erflater nagelaten zeer kostbare en net geconserveerde **INBOEDEL**, bestaande in vele uitmuntende **MAHONIE- en VREEMDHOUTEN MEUBELEN**, als: CANAPÉS, LEDEKANTEN, STOELEN, UITTREK- en andere TAFELS, BUFFETTEN, KABINETTEN, KASTEN, SECRETAIRES, CHIFFONNIÈRES, heldere groote SPIEGELS, **eenige kostbare SCHILDERIJEN**, waaronder **2 van** *van Dijk*; moderne KROONEN, onderscheidene fraaije TAPIJTEN en VLOERKLEEDEN, ZIJDEN en andere STATIEGORDIJNEN, differente KOOK- en andere KAGCHELS, eene zeer groote partij KOPER-, TIN-, BLIK- en VERLAKT GOED, **CHINEESCH, JAPANSCH en ENGELSCH GLAS- en AARDEWERK**; voorts eene zeer kostbare verzameling van fijne **BONTE- en BLAAUWE PORSELEINEN**, waaronder een zeldzaam frasi TAFELSERVIES, THEESERVIESEN, STELLEN, POTTEN en BAKJES; wijders extra fijn **LINNEN en TAFELGOED**, waaronder onderscheidene DAMASTEN STELLEN; vele, welgevulde BEDDEN met TOEBEHOOREN, en eindelijk een groot assortement **ZILVER**, als KANDELAARS, KANDELABRES, TAFELKOMFOREN, BLADEN, SCHENKKETEL, KASTANJEVAZEN, GROENTEDEKSELS, THEE- en KOFFIJSERVIEZEN, GOUDEN en ZILVEREN HORLOGIËN en zeer veel TAFELZILVER, en hetgeen verder zal worden vermeld op den **CATALOGUS**, welke, tegen betaling van **25 Cts. ten voordeele der Algemeene Armen dezer Gemeente**, drie dagen vóór de dagen van bezigtiging en vervolgens ten Kantore van den ondergeteekenden Notaris verkrijgbaar zal zijn.

De Goederen zullen kunnen worden bezien op den 2den, 3den en 4den Junij aanstaande, des voormiddags van 9—12 en des namiddags van 2—6 uur, op BEWIJZEN VAN TOEGANG, ten Kantore van den Notaris, tegen betaling van **10 Cts., tot voordeele als voren**, te bekomen.

Mr. J. W. QUINTUS, Notaris.

VERKOOPING VAN ELZENHOUT.

Op DONDERDAG den 2den Junij e.k., des voormiddags om elf uur, zal bij den Molen van den Heer H. VAN BRUGGEN, buiten het Kleinepoortje, publiek worden verkocht: eene aanzienlijke partij **ELZEN BOOMSTAMMEN**, in differente lengte en dikte. Van **heden** af te bezien.

FOKKO NIEWOLD BOSCH.

Maandag den 6den Junij

1853, des namiddags te 1 uur, zal, ten Huize van de Wedw. DE BOER, Logementhouderesse te *Grijpskerk*, in het openbaar, *tegen gereede betaling*, worden verkocht: Eene aanzienlijke partij **KRISTAL**, GLAS- en AARDEWERK, ENGELSCHE en FRANSCHE **PORSELEINEN**, en hetgeen meer zal worden gepresenteerd. Te bezien Vrijdag en Zaturdag bevorens, telkens des namiddags van 2—6 uur.

HEKKEMA & BARLINCKHOFF.

VERKOOP VAN PAARDEN EN VEULENS

VAN

Z. M. den Koning.

Op VRIJDAG den 10den Junij 1853, 's namiddags te één uur, zullen, door den Notaris **MULLER**, te *Apeldoorn*, **op het Loo**, aldaar, publiek worden verkocht:

Ongeveer **twintig PAARDEN**, behoorende tot de **Stoeterij** van **Z. M. den Koning op het Loo**, waaronder de alom bekende merriën: *SEMISBRIAN, DE ZUSTER VAN CAMELEON, LADY FASHION* en *ROXEY*, met derzelver **VEULENS.**

Nadere Informatiën en gedrukte Biljetten zijn op *franko* aanvrage te bekomen bij den Heer F. STEEN, Directeur van Z. M. Stoeterij op *het Loo* en den Notaris MULLER voornoemd.

VOORTS:

eenige **KOEIJEN, STIEREN** en **KALVEREN van** *Durhams-, gecroiseerd-, Noord-Hollandsch- en Aldemey's Ras.*

*** Mr. **J. S. G. KONING**, Notaris te *Wedde*, zal, ten verzoeke van de Landgebruikers G. GEERDSEMA en ENGEL DINKLA, te *Bellingwolde*, publiek veilen, om in de maand JULIJ 1853, op nader te bepalen tijd en plaats, te verkoopen of te verhuren:

Eene groote **BOEREN BEHUIZING en SCHUUR** en twee kleine **HUIZEN**, met de BEKLEMMING van de Heerd *Lands*, waarop die Huizen staan, alles staande en gelegen nabij de Kerk te *Bellingwolde*, groot omstreeks 30 Bunders, tot jaarlijksche beklemhuur doende *f* 105—00.

VOORLOOPIG BERIGT.

Men is voornemens, in den loop der maand JULIJ of AUGUSTUS aanstaande, dag en plaats nader te bepalen, publiek te veilen:

Eene uitgestrektheid van **400 à 500 Bunders ONDERGRONDEN** of **AFGEGRAVEN HOOGVEEN**, het *LIJNDSTERHOOG* en het *PASTORIEVEEN* genoemd, gelegen in de *Wilp*, onder *Marum*, Provincie *Groningen*, doorsneden met Wateren, en daardoor zoowel als door de vruchtbaarheid van den grond zeer geschikt tot *ONTGINNING*; — benevens ruim **honderd** daarbij behoorende **PACHTSTEDEN**; — en zulks in zoodanige Perceelen, als later zal worden gemeld, behoudens het regt van zamenvoeging.

NIEUWE DILIGENCE-DIENST

TUSSCHEN

WILDERVANK, VEENDAM EN GRONINGEN,

HET GEHEELE JAAR door **DINGSDAG** en **VRIJDAG** van iedere Week.

Vertrek:
van *WILDERVANK*, 's morgens te 6 uur.
„ *VEENDAM*, „ $6\frac{1}{4}$ „
„ *GRONINGEN*, 's namiddags $3\frac{1}{2}$ „

De Kantoren zijn gevestigd:
te *Wildervank*, bij R. L. RIJKENS,
„ *Veendam*, „ D. E. EVERTS,
„ *Groningen*, „ H. HEIKENS, Oosterstraat.

TE HUUR,

te *Assen*, **op een aangenaam gedeelte der Stad: TWEE net GEMEUBELEERDE KAMERS.** Adres, onder de letters A. Z., aan het BUREAU dezer COURANT.

TE HUUR:

Eene **KOEMELKERIJ**, van JAN BARTELDS DELKER, in de Siedemennerstraat; om voort of tegen November te aanvaarden. Te bevragen bij de Eigenaresse Weduwe J. B. DELKER.

UIT DE HAND TE KOOP

Ruim acht Bunders **HEIDEVELD**, gelegen op de schoonste gedeelte aan den Straatweg tusschen *Vries* en *Assen*, in de nabijheid van *Nieuw Ubbena* en *Bonnen*; uitmuntend geschikt tot het aanleggen van **Buitenplaats** of **Boerderij.**

Te bevragen bij den Boekhandelaar J. O. VAN HOUTEN, te *Assen*. *Brieven franko*, onder letters A. B.

UIT DE HAND TE KOOP

Een welbevaren **KOFSCHIP**, met volledigen INVENTARIS, in 1840 nieuw uitgebouwd, en groot 60 Lasten, bij J. BERG, te *Suppemeer*.

UIT DE HAND TE KOOP

een ligt **KAPWAGENTJE** met KUSSENS en SCHOOTKLEED, DISSELBOOM en EENSPAN. Te bevragen het BUREAU dezer COURANT.

H. KLIMP,

Zuidzijde aan het **Zuiderdiep** bij den **Heerepoortenboog, lett. 6 no. 21,**

maakt door deze aan het geachte Publiek bekend, dat hij van HEDEN af de AFFAIRE als **TIMMERMAN en METSELAAR** voor **eigene rekening** is begonnen, en beveelt zich bij deze minzaam in het gunstig aandenken zijner Stadgenooten aan. Door veeljarige ondervinding in bovengenoemd Vak, vertrouwt hij aan alle Bestellingen naar eisch te kunnen voldoen. Belooft eene allezins voldoende bediening.

Dr. LANGS ALGEMEEN VOLKS-GENEESMIDDEL.

De Geneeskracht dezer Pillen is sedert meer dan eene halve eeuw bewezen en wordt door legale getuigenissen van Doctoren en leeken bevestigd.

Bij een doelmatig gebruik **STAAT ALGEHEELE GENEZING VAST** in de volgende Ziekten.

Maagkramp, afwisselende heete en koude Koortsen, Pijn in de Leden, Podagra, Klierziekte, Waterzucht, Geelzucht, Duizelingen, Aanbeijen, Hypochondrie, Zinkingstoffen, Verzweringen, Oogontstekingen, Huidziekten van allen aard, Buikloop, Pokken, Mazelen en Roodvonk, Gr... St. Vitus Dans, Brakeloop, nog andere Ziekten, die breeder in het Boekje dan hier opgesomd kunnen worden.

Dr. MATHIAS LANG was een uitstekend en menschlievend Geneesheer in Beijeren, waar hij in het begin der vorige eeuw leefde en eene uitgebreide praktijk had. Zijn *Algemeen Volksgeneesmiddel* verwierf zich daar zulk een roem, dat ook andere Geneesheeren zich gaarne daarvan bedienden en nu nog, nadat meer dan vijftig jaren verloopen zijn, worden zijne Pillen voorgeschreven waar de Doctor spoedig en min kostbaar zijne Patiënten helpen wil.

Een Boekje van 69 bladzijden met volledige uitleg daarover, wordt in onderstaande Depôts van hetzelve voor 10 c. verkocht.

Getrouw aan de waarheid verklaar ik, dat ik door eene in het jaar 1810 gevatte verkoudheid sedert dien tijd niet slechts leed aan sterk vloeijende aanbeijen, maar zich daarbij ook een chronisch gebrek plaatste, waardoor ik ter naauwernood zitten, veel minder loopen kon; hierbij kwam nog stangurie (moeijelijke waterloozing); ik verloor alle eet- en slaaplust; werd aanhoudend zwakker, zag er eindelijk uit als een stervende; en ongeacht de zoowel in *Hongarije* als hier voorgeschreven en aangewende middelen, volgde op hun gebruik geene verligting of beterschap; integendeel kreeg ik nog verscheidene fistels. Ik gebruikte ten laatste de Pillen, mij door *Dr. Lang* verstrekt, en binnen een tijdsverloop van 6 maanden was ik niet alleen zoover hersteld, dat de eerstgenoemde gebreken verdwenen waren; maar dat ook de fistels zich sloten; eetlust, slaap en levenskracht wederkeerden, en ik mij thans zoo gezond gevoel als ik slechts kan verlangen.

Vrijwillig geef ik deze getuigenis, en voeg de betuiging van mijnen warmen dank aan Dr. LANG bij dit eigenhandig geschreven en onderteekend deugdelijk attest.

Weenen, 25 December 1819.
FRANZ DE PAULA graaf ZICHY DE VASONKÖ,
(L. S.) Keiz. Kon. Officier.

Te *Amsterdam* in het **VERKOOPHUIS**; te *Groningen* bij C. RIKKERS en M. GAASBEEK; te *Assen* bij H. A. VAN GORCUM; te *Meppel* bij de Wedw. BRANDENHORST; te *Veendam* bij S. SAVENYE; te *Winschoten* bij G. WASMAN; te *Appingedam* bij G. MEIJER & ZOON in de overige Steden des Rijks.

Men verlangt in een' *MANUFACTUURWINKEL* hier ter Stede eenen **BEDIENDE.** Adres, onder lett. Z, bij den Boekhandelaar M. SM...

WEERKUNDIGE WAARNEMINGEN,

gedaan te *Groningen*; medegedeeld van wege het Genootschap ter bevordering der Natuurkundige Wetenschappen.

MEI 1853.

DAGEN.	BAROMETER op 0°.			THERMOMETER			VOCHTIGHEIDS-TOESTAND.			WINDSTREEK.			LUCHTGESTELDHEID.		
	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 u.	2 u.	8 u.	8 u.	2 u.	8 u.	8 uur.	2 uur.	8 uur.	8 uur.	2 uur.	8 uur
22	764,91	764,63	764,51	13,0	17,0	12,0	0,68	0,57	0,75	O.	N.	N.	helder	helder	helder
23	765,01	764,61	764,87	13,2	19,8	14,8	0,71	0,51	0,76	N.O.t.O.	O.t.N.	N.O.t.N.	„	helder(heibrand)	helder(heibr...
24	766,05	763,87	761,86	13,5	19,0	15,0	0,69	0,53	0,64	O.N.O.	O.N.O.	O.N.O.	„	„	„
25	759,34	755,24	753,12	15,0	21,8	18,0	0,67	0,52	0,75	„	O.	„	„	„	„
26	750,36	749,65	750,93	16,9	24,4	18,6	0,76	0,59	0,90	O.	O.Z.O.	O.Z.O.	„	„	regen
27	752,49	753,11	754,11	15,8	18,3	16,3	0,97	0,87	0,83	Z.	NW.t.W.	N.N.W.	betrokken	regen	bewolkt
28	753,51	752,56	754,04	17,7	20,6	15,5	0,85	0,67	0,85	W.N.W.	W.Z.W.	W.Z.W.	bewolkt	bewolkt	betrokken

Te *Groningen*, bij de Erven C. M. VAN BOLHUIS HOITSEMA.